

Rostlinné orgány

A photograph of several yellow carnations in bloom, growing in a garden bed. The flowers are bright yellow with some orange-tinted centers. The carnations have long, narrow, blue-green leaves. Several green buds are visible, some on the stems and some on the ground. The background consists of green grass and other plants, including a large green leafy plant in the bottom left corner. The overall scene is outdoors, with a concrete path visible on the left side.

KVĚT

Květ je rostlinný orgán, sloužící k pohlavnímu rozmnožování. Může mít mnoho podob, různé tvary i velikost.

Černýš luční

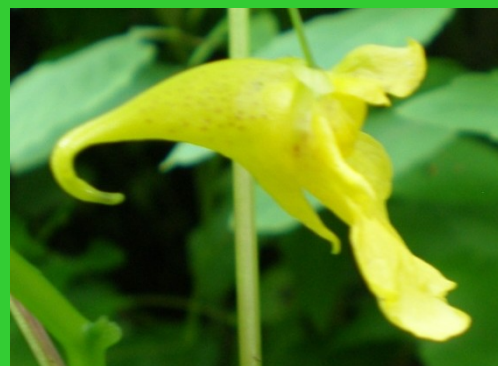
Rozrazil rezekvítek

Zvonek rozkladitý

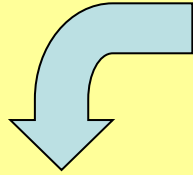
Knotovka dvoudomá

Netýkavka nedůtklivá

Všechny květy mají zpravidla stejnou stavbu.

Skládají se z:

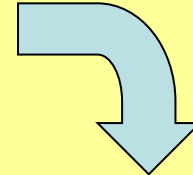
Květních obalů

Vznikly přeměnou z listů a mohou i zcela chybět. Jejich hlavní funkcí je ochrana pohl. orgánů a lákání opylovačů.

Jaterník podléška

Kakost luční

Pohlavních orgánů

Vznikají v nich pohlavní buňky. Rozlišujeme samčí (tyčinky) a samičí (pestíky) pohlavní orgány.

1) Květní obaly:

Pokud jsou vyvinuty, rozeznáváme květy dvojího druhu:

a) Nerozlišené (stejnoobalné)

Jsou složeny z okvětních lístků stejného tvaru a velikosti.
Takový květ se nazývá

OKVĚTÍ

Hemerocallis

b) Rozlišené (různoobalné)

Obaly mají různý tvar i barvu, nejčastěji se skládají ze :

zelených
kališních lístků
tvořících kalich

barevných
korunních lístků
tvořících korunu

2) Pohlavní orgány:

V nich dochází k tvorbě pohlavních buněk (pylových zrn a vajíček).

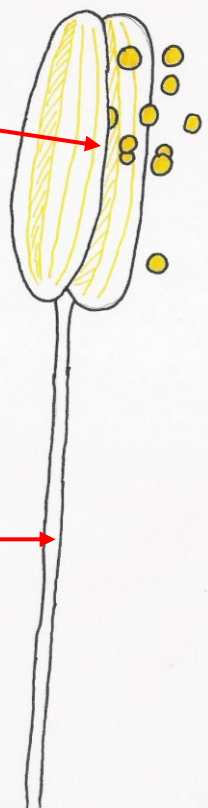

Samčí pohlavní orgány

TYČINKY

Prašník
zde se
tvoří samčí
pohlavní
buňky -
pylová zrna

Nitka

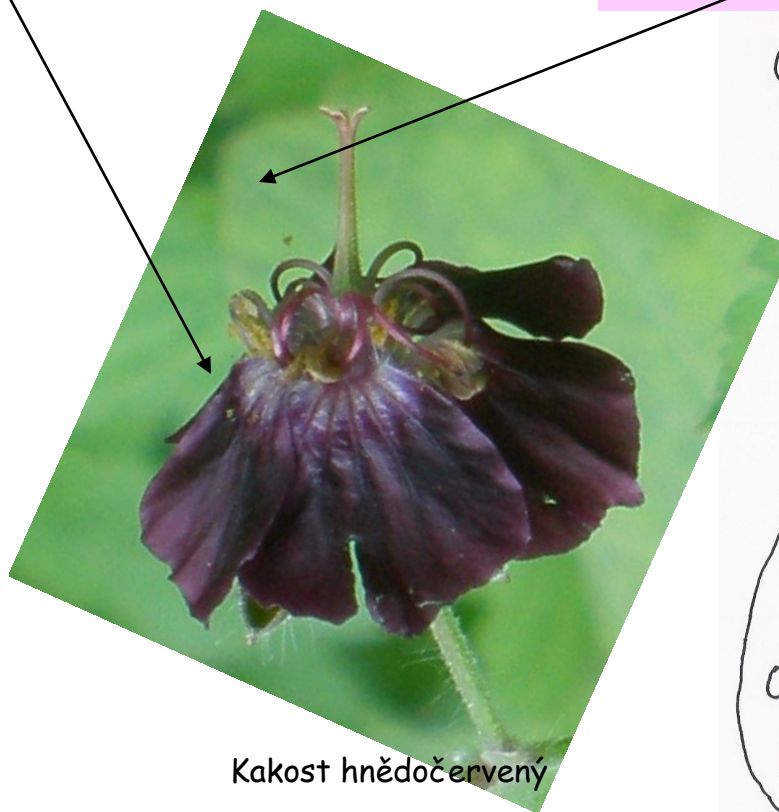
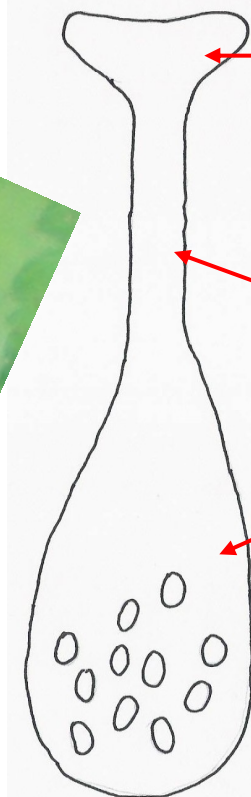
Samičí pohlavní orgán

PESTÍK

Blizna
zachycuje
pylová
zrna

Čnělka

Semeník
s vajíčky
(samičími
pohlavními
buňkami)

Kakost hnědočervený

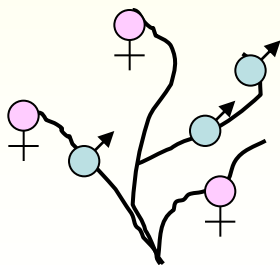
Co se týče přítomnosti pohlavních orgánů, může nastat několik případů:

1) V květu mohou být pohlavní orgány obou pohlaví - květ obsahuje tyčinky i pestík(y) = květ **OBOUPOHLAVNÝ**

2) Nebo jsou v květu pohlavní orgány jen jednoho pohlaví - květ obsahuje buď tyčinky, nebo pestík(y) = květ **JEDNOPOHLAVNÝ** (samčí nebo samičí)

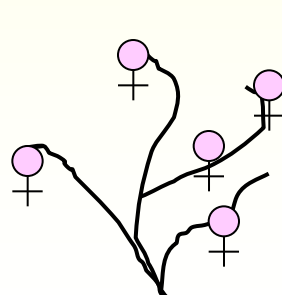
2a) Rostou-li samčí i samičí květy na téže rostlině, pak se taková rostlina nazývá **JEDNODOMÁ**

Př. ořešák, líska

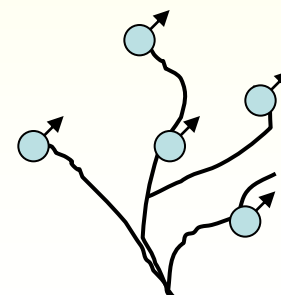

2b) Rostou-li samčí květy na jedné rostlině a samičí květy na druhé, pak se taková rostlina nazývá **DVOUDOMÁ**

Př. kopřiva, vrba, břechťan

samičí rostlina

samčí rostlina

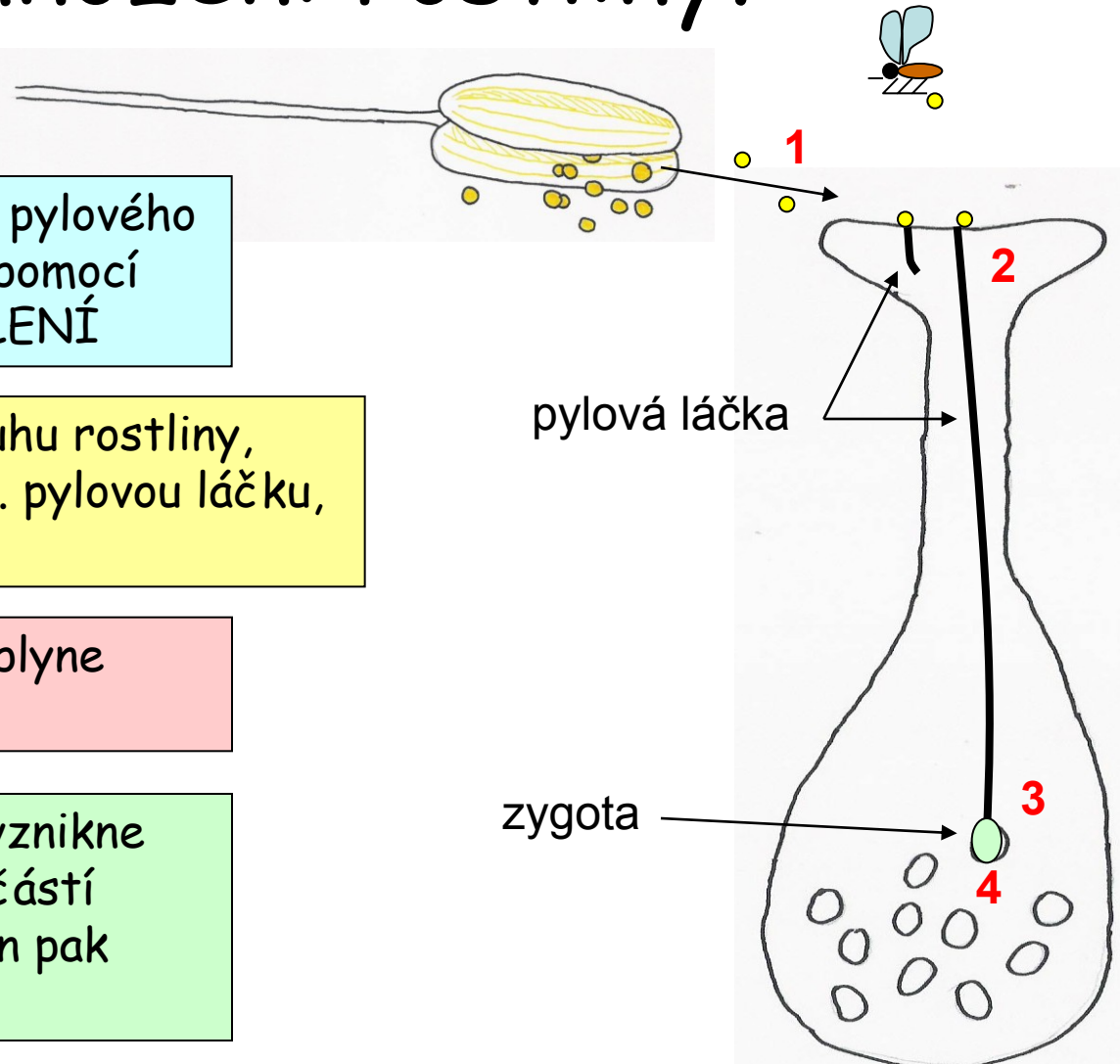
Jak dojde k pohlavnímu rozmnožení rostliny?

1) Základem je přenesení pylového zrna na bliznu - většinou pomocí větru nebo hmyzu = OPYLENÍ

2) Pokud pyl odpovídá druhu rostliny, začne klíčit a vytvoří tzv. pylovou láčku, která prorůstá čnělkou.

3) Jedna z buněk láčky splyne s vajíčkem = OPLOZENÍ

4) Z oplozeného vajíčka vznikne tzv. zygota, která je součástí semene. Ze zralých semen pak vyrostou noví jedinci.

Pro správné určení rostliny podle literatury a klíčů je nutné umět pojmenovat typ květu na základě jeho vzhledu:

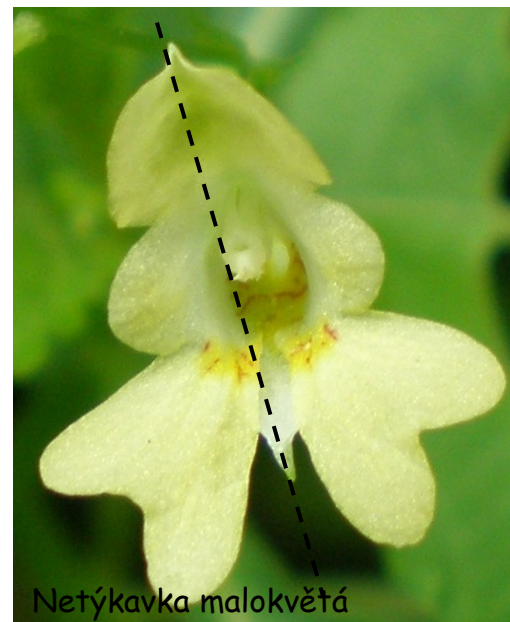
1) Souměrnost květu

Souměrnost květu určujeme podle toho, na kolik stejných částí můžeme květ rozdělit.

Květ **PRAVIDELNÝ** – tři a více stejných částí

Květ **SOUMĚRNÝ** – pouze dvě stejné části

Květ **NESOUMĚRNÝ**
– vyskytuje se velmi vzácně a nelze ho vůbec rozdělit na stejné části.

1) Četnost květu

Četnost květu určujeme podle toho, jakým číslem je dělitelný počet jednotlivých květních částí. Toto číslo bývá stejné pro všechny části květu (kromě pestíků), není to však pravidlem.

květ **TROJČETNÝ**
dělitelný třemi

Sasanka hajní

květ **PĚTIČETNÝ**
dělitelný pěti

Drchnička rolní

květ **ČTYŘČETNÝ**
dělitelný čtyřmi

Rozrazil rezekvítek

Zajímavosti a rekordy

- Největší květ má raflézie Arnoldova rostoucí na ostrovech Sumatra, Jáva a Borneo. Květ má v průměru 1 metr a hmotnost až 15 kg. Připomíná vzhledem i zápachem kus hnijícího masa, čímž láká své opylovače - mouchy.
- Nejmenší květy má drobnička bezkořenná - její list měří asi 1 mm a květy vytváří jen velmi vzácně. Pochází z jižní Evropy a u nás neroste.
- Velké a barevné květy jsou opylovány především hmyzem, který lákají nejen vzhledem, ale i vůní či nektarem. Naproti tomu malé a nenápadné květy mívají rostliny opylované větrem (lesní dřeviny). Kromě toho mohou pyl roznášet i ptáci (kolibříci) nebo savci (netopýři).
- Květy některých rostlin obsahují léčivé látky - například květy bezu černého, lípy srdčité, hlohu jednosemenného, hluchavky bílé...
- U šafránu setého se sbírají dokonce jen blizny, popř. čnělky. Proto se také o vzácných věcech říká, že je jich jako šafránu - vždyť si představte, kolik blizen musí být v jednom kilogramu šafránového koření!